

Михайлов А.М.,

*асистент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету «Дзеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ СУДОВОГО РОЗПОРЯДНИКА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Починаючи з вступом у силу Закону про внесення змін до Закону України «Про виконання судових рішень адмінорганів до штату апарату судів», закріплюючи основні права та обов'язки, визначення місця і ролі судового розпорядника у відпрацюванні судом правосуддя відбуваються зміст деяких зручавих робіт.

Одні автори (Каміняк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України. Навч. посіб. – К.: Президент, 2007. – С. 123 – 124) не покладають багато уваги на значну роль правового статусу судового розпорядника, об'єднують їх з іншими працівниками у загальні права та обов'язки. Інші, покладаючись на думку багатьох фахівців, позначають певні ознаки існування посади судового розпорядника (Фурса С.Є., Фурса С.І., Шребак С.В. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. У 2 т. / За заг. ред. С.Я. Фурси. – К.: Видання Фурси С.Є., КНТ,

2006. — 912 с.) або дане питання взагалі «омінають» (Адміністративне процесуальне (судове) право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.).

На думку Картузової І.О., введення судового розпорядника в адміністративний процес є новелою (Адміністративне процесуальне (судове) право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. — Одеса: Юридична література, 2007. — С. 106–107.). Куйбіда Р.О. стверджує, що поява судового розпорядника обумовлена необхідністю звільнення секретаря судового засідання від невластивих для нього функцій, які він раніше виконував (Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар: У 2 т. / За заг. ред. Р.О. Куйбіди — К.: Книги для бізнесу, 2007. Том 1. — С. 378.).

До прийняття КАС України — провадження по справах, що виникають з адміністративно-правових відносин велося за нормами ЦПК України 1963 року, теперішні функції судового розпорядника в адміністративному судочинстві раніше виконував секретар судового засідання, якого як і тепер приймають на посаду за умови наявності неповної вищої освіти за спеціальністю «Правознавство» або «Правоохоронна діяльність» з освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче молодшого спеціаліста, без вимог до стажу роботи на відміну судового розпорядника, котрий, повинен мати базову або повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» або «Правоохоронна діяльність» з освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче бакалавра або спеціаліста, магістра, без вимог до стажу роботи (п. 1.4. наказу ДСА України від 20 липня 2005 року № 86; п. 2.3. наказу ДСА України від 21 квітня 2004 року № 51/04).

Аналіз статті 153 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 року № 2453-VI, статті 62, частини другої статті 64 КАС України та статті 47, частини першої статті 49 ЦПК України, наказу ДСА України від 21 квітня 2004 року № 51/04, наказу ДСА України від 18 жовтня 2004 року № 182/04 дозволяє зробити висновок, що права та обов'язки судового розпорядника в адміністративному судочинстві у своєму об'ємі й змісті відповідають правам та обов'язкам судового розпорядника у цивільному процесі.

ЦПК України, на відміну від КАС України, не містить положення про те, що для участі у процесі головуючий може залучати судового розпорядника, а в разі відсутності судового розпорядника його функції виконує секретар судового засідання. Куйбіда Р.О. робить висновок, що участь судового розпорядника у судовому засіданні в цивільному процесі є обов'язковою (Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар: У 2 т. / За заг. ред. Р.О. Куйбіди — К.: Книги для бізнесу, 2007. — Том 1. — С. 382.). Судовий розпорядник, крім осіб, які беруть участь у справі, є учасником цивільного процесу (стаття 47 ЦПК України).

Відповідно до статті 62 КАС України, судовий розпорядник, крім осіб, які беруть участь у справі також є учасником процесу. Картузова І.О. (Адміністративне процесуальне (судове) право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. — Одеса: Юридична література, 2007. — С. 106 — 107.), Матвійчук В.К. та Хар І.О. (Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України. В 2-х тт. Том 1 / За заг. ред. В.К. Матвійчука/ Матвійчук В.К., Хар І.О., — К.: КНТ, 2007. — С. 444.)

вважають, що участь судового розпорядника у судовому засіданні в адміністративному судочинстві не є обов'язковою (Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України: Навч. посіб. — К.: Прецедент, 2007. — С. 183.). Відповідно до частини четвертої статті 64 КАС України, — у разі відсутності в судовому засіданні розпорядника його функції виконує секретар судового засідання. Рішення про доцільність залучення судового розпорядника повинен виносити головуючий залежно від складності справи (Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України. В 2-х тт. Том 1 / За заг. ред. В.К. Матвійчука/ Матвійчук В.К., Хар І.О., — К.: КНТ, 2007. — С. 444.).

Ані ЦПК України та КАС України, ані єдині для підрозділів — служби судових розпорядників місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції наказ ДСА України від 21 квітня 2004 року № 51/04, наказ ДСА України від 18 жовтня 2004 року № 182/04, не наділяють судового розпорядника правом/обов'язком не брати участь у судовому засіданні.

ЦПК України не збільшує навантаження на секретаря судового засідання за рахунок виконання функцій судового розпорядника так як передбачає участь у судовому засіданні його обов'язкових учасників — секретаря судового засідання, судового розпорядника. Чітко розмежовує процесуальні права та обов'язки, попереджаючи будь-яке дублювання як із однієї так із іншої сторони. Секретар судового засідання виконує свої функції, судовий розпорядник свої.

КАС України не звільняє від участі у судовому засіданні судового розпорядника, Типова посадова інструкція секретаря судового засідання місцевого загального суду, що затверджена наказом ДСА України від 20 липня 2005 року № 86 не зобов'язує секретаря судового засідання виконувати функції судового розпорядника, однак за рішенням головуючого у судовому засіданні на підставі частини четвертої статті 64 КАС України секретарю судового засідання доводиться виконувати такі функції, не маючи достатніх на те спеціальних умінь, знань та не отримуючи належної компенсації за надмірне психічне, фізичне навантаження.